หัวข้องานวิจัยเรื่อง แนวทางการลดต้นทุนการทำนาของเกษตรกรตำบลบ้านกร่าง

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อผู้วิจัย รัชฎาภรณ์ พัฒนะ

คณะ/สังกัด คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ปี 2561

คำสำคัญ ต้นทุนการทำนา , ผลตอบแทนการทำนา ,บ้านกร่าง

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการลดต้นทุนการทำนาของเกษตรกรตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้วยวิธีดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มี 2 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาต้นทุนการผลิตจาก ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในกระบวนการทำนาและผลตอบแทนจากเกษตรกรด้วยแบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญจากเกษตรกร 41 คน 2) การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนจากการลด ปัจจัยด้านเคมีร่วมกัน ด้วยการประชาคมแบบมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่ทำนา นักวิชาการเกษตร และ ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 14 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับประถมศึกษาร้อยละ 56.10 ประสบการณ์ในการทำนาส่วน ใหญ่มีประสบการณ์ 21-30 ปี (ร้อยละ 29.27) พื้นที่ในการทำนาระหว่าง 4-130 ไร่ ส่วนใหญ่ทำนา 2 รอบ/ปี (ร้อย ละ 90.24) ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละรอบเฉลี่ย 0.95 ตัน/ไร่ ราคาจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละรอบ โดยประมาณเฉลี่ย 5,854.88 บาท/ตัน คิดเป็นรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 5,573.85 บาท/ไร่ แหล่งเงินทุนของ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้จากการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ร้อยละ 78.05) ภาระ เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเฉลี่ยโดยประมาณ 464,682.97 บาท/ราย และมีต้นทุนการทำนาโดยประมาณ 2,557.64 บาท/รอบ/ไร่ จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายในการเตรียมที่นาก่อนเพาะปลูก 333.38 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายในการ จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว 321.11 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา 59.72 บาท/ไร่ ค่ากำจัดวัชพืช 243.17 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อปุ๋ย 595.83 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ย 48.29 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายในการ ้กำจัดศัตรูพืช 235.56 บาท/ไร่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ 144.36 บาท/ไร่ ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว 469.51 บาท/ ไร่ และ ค่าจ้างลากข้าว 100 บาท/ไร่ ผลตอบแทนโดยประมาณเฉลี่ย 3,016.21 บาท/ไร่ ผลตอบแทนโดยประมาณ เฉลี่ยต่อรอบการทำนา 98,438.10 บาท 2) แนวทางที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้เพื่อลดต้นทุนการทำนา ได้แก่ การ ้จัดโครงการเก็บเมล็ดพันธุ์หรือข้าวเปลือกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว การพึ่งพากันหรือเอาแรงกัน ้เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทำเองหรือการใช้เกษตรอินทรีย์เพื่อลดค่าใช้จ่ายใน การกำจัดศัตรูพืช สามารถลดค่าใช้จ่ายในการลดการใช้สารเคมีได้สูงสุดโดยประมาณ 1,074.56 บาท/ไร่ คิดเป็น ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นโดยประมาณ 34,950.06 บาท/รอบ

Research Title The Guidelines for Farmers Cost Reduction of Ban Krang

Subdistrict, Muang District, Phitsanulok Province.

Author Ratchadaporn Pattana

Faculty Faculty of Management Science
Institute Pibulsongkram Rajabhat University

Year 2018

Keywords Guidelines for reducing farm costs, The return of farming,

Ban Krang

ABSTRACT

The purposes of this study was to the cost reduction of farmers in Ban Krang Subdistrict, Muang District, Phitsanulok Province. There were 2 steps involved in conducting participatory research: 1) to study the cost of production from the inputs used in the farming process and the return of the farmers by the questionnaire with the interview. Samples were randomly collected from 41 farmers. 2) The development of a cost reduction approach to reduce the common chemical factor. With a participatory community between farmer groups Agronomist There were 14 persons in the subdistrict administration organization.

The results of the research were as follows: 1) Most of the farmers had 56.10% of the primary school. Most of the farmers had experience of 21-30 years (29.27%). Most of the farmers planted 2 crop cycles per year (90.24%). Average yield per harvest was **0.94** (SD= **0.288**) tons / rai. Average selling price was 5,854.88 Baht / ton, average income was 5,573.85 Baht / rai. farmers Most of the farmers have an average debt of 464,682.97 baht / person and the cost of farming is about 2,557.64 baht / crop cycle / rai. The cost of seed sowing was 321.11 baht / rai. The sowing cost was 59.72 baht / rai. The weeding cost was 243.17 baht / rai. The cost of pesticide was 48.29 Baht / rai. The cost of pesticide was 235.56 Baht / rai. The cost of water management was 144.36 Baht / rai. 469.51 baht / rai and rice contract fee of 100 baht / rai. Average return is 3,016.21 baht / rai, average yield per farmer is 98,438.10 baht/ crop cycle. 2) Appropriate approach can be used to reduce the cost of farming. Are Organize a seed or paddy storage program to reduce the cost of seed supply. Dependence or strain to reduce the cost of sowing or sowing. Use organic fertilizers or use organic farming to reduce pesticide costs. The maximum reduction in chemical usage was approximately THB 1,074.56 / rai, representing an increase of approximately THB 34,950.06 / crop cycle.